

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajovsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 30. augusta 1856.

Med steljo in steljo je razloček.

V gospodarskem časniku „Landw. Centr. Bl.“ je dr. Wolf popisal vrednost različne stelje po kemijskih preiskavah. Ako pa se govori od vrednosti stelje, se vé, da se pod tem zapopada nje gnojna moč. Čujmo tedaj, kaj dr. Wolf pravi:

Sploh veljá za gotovo, da slama, če bolj se požanje ali pokosi zelena, toliko bolja je za steljo.

Za steljo naj bolja je ječmenovka (ječmenova slama), za ječmenovo pa ovsenovka. Režena in pšenična ste precej ene vrednosti.

Veliko veliko več kot žitna slama je za steljo vredna sočivja slama, vendar se grahoviča in grahorkna slama ne nastelja, ker je tudi dobra klaja. Obilo gnojne moči ima v sebi boboviča in fižolova slama, pa tudi ajdovca. Fižolova slama ima le to lastnost, da počasi trohni, zato svetuje dr. Wolf, naj fižolova in bobova slama pa tudi ajdovca, ker se zavolj leseničastih stebel ne morejo dosti vlage napiti, se pomešajo s kako drugo slamo ali s suho perstjo, kadar se nastiljajo.

Za namestnika stelje hvali dr. Wolf vresje (resje), ki ima veliko voska in čreslovine. Ker je vresje zlo leseno, voščeno in smolnato (v 100 delih vresja je 6 delov voska in smole), se tedaj ne more hitro spersteneti. Da se pa to prej zgodi, naj se enmalo razsekano vresje zmeče na velike kupe, da se samo razgreje, in pa čreslovina, ktere je v 100 delih 4 do 5 delov in ktera za gnoj ni dobra, tako pokonča. Tudi je dobro, da resje ostane dolgo časa pod živino v hlevu ali pa v gnojnišu. Če tako ravnamo z vresjem — pravi dr. Wolf — se smémo zanašati, da je vresje dosti bolja stelja kakor je žitna slama, zakaj? — zato, ker ima več apna, potašlja, sode, klora in lojnika v sebi. Gnoj iz vresja nima sicer tako hitre moči kakor slamnati, ker vresje počasi spersteni, ali njegova moč terpi delj časa memo slamnatega gnoja, ki hitro zgine.

Listje in šilovje so prav dobra stelja, iz ktere se napravi dober gnoj, posebno za terdo ilovnato zemljo; pozabiti pa ne smémo nikoli, da se gojzdu krade in lesu jemlje, kar se po ti nastelji polju daje. Večidel listja zapopada veliko več apnice, lojnika, fosforne in žvepljene kisline kakor žitne slame, in ker ima gotovo tudi več gnijlca v sebi, je za steljo gotovo bolje kot slama. Tudi praprot ima dokaj gnojne moči v sebi, hitro spersteni, in je tedaj dobra stelja, — tudi bičje in ločje, zeleno pokoseno in posušeno, hitro spersteni in dobro gnojí; šota, mešana s kako drugo steljo, je posebno pripravna v konjskih in ovčjih hlevih.

Iz teh natanjčnih preiskav se vidi očitno, da med steljo in steljo je velik razloček, — da tedaj ni prav, ako gospodarji naši ne porajtajo: ali nastiljajo to ali uno; kakor stelja takošen gnoj; kakoršen pa gnoj, takošna žetev.

Živinozdravniška skušnja.

(Kako se prešičem lahko zdravila dajejo). Kdor je imel kadaj s prešiči opraviti, ali da jim je zdravila dajal ali jih kakorkoli operiral, bo dobro vedil, kako težavno je to. Gosp. Weideman priporoča v živinozdravniškem časniku „Magaz. d. Thierh.“ sledeče: „Prešičem zdra-

vila dajati je zatega voljo tako težavno, ker so silno nepokojna in terdovratna živina, zraven pa je tudi njih gobec in rivec bolj neukreten zato. Kar se s silo ne dajo ugnati, jih je treba kak drugač prekaniti in oslepariti, da z lepo vzamejo, kar jim hočemo dati. Znano je, da imajo prešiči kaj radi, ako jih kdo praska ali derza, in da se kmalo vležejo, če jih kdo dalje časa praska, in da hrohotaje naznanjajo, kako dobro jim to dé. Če jih kdo dolgo praska, jih celó pripravi, da jih zamore na desno ali levo stran obrniti kamor hoče, in da zamore potem ž njim storiti kar mu je drago. Tudi z bolnimi se večidel na to vižo zamore vse početi kar kdo hoče, zatega voljo jim dajem zdravila prav lahko tako-le: Postavimo, da prešič leži na levi strani; pomagaču svojemu sedaj rečem, naj ga z desno roko praska po herbtu od glave do repa, dokler popolnoma pokojen ne obleži; potem naj dlan svoje leve roke položi na spodnjo (levo) stran rivca in obenem naj sprednji del glave enmalo vzdigne; jez pa v tem z levo roko zgornjo (desno) stran rivca odprem in z desno roko vlijem na žljici zdravilo v gobec, ktero prešič berž požrè. Že večkrat sem grenjke, slane in vinske zdravila na to vižo prešičem dajal, pa nikoli nisem kakošnih posebnih težav imel; zdí se mi, kakor da bi prešiči ne imeli posebno tankega okusa in da zatega voljo ne delajo kaj posebnega razločka med povžitimi stvarmi. Ako se na to vižo zdravila prešičem dajejo, je dosti en pomagač in brez sile se vse opravi; prešič ne cvili, da ušesa bolé, in je pokojen, da se zdravilo ne razlije ali ne raztrosi. Vsak gospodar, kteremu se je le enkrat to ravnanje pokazalo, bo s pomagačem berž zadel, kako ima ravnati, da dobí prešič brez sile zdravilo.

(Zakaj svinje svoje mlade tako rade žró). Dr. Prič v časniku „Kerndt's Allg. Z. f. d. L. u. F.“ terdi, da to požeruhstvo je bolezen, pri kateri so čutnice trebušne nekako zmotljene, da se v živini vname neukrotljivo poželjenje po mesu. On tedaj ne more dati veljati, da svinje zato tako rade žró mlade, ker se je zamudilo, jim iztrebo berž izpoti spraviti. Da se tedaj ti požrešnosti v okom pride, priporoča dr. Prič, naj se, ko je svinja storila in se iztrebila, iztreba berž odpravi, in da se poželjenje namesto po mesu na kakošno drugo jedilo oberne, naj se ji berž po porodu dobro osoljenega močnika ponudi, še bolje se ji pa vstreže s koscem mesa. — Kdor hoče po zdraviteljski poti to požrešnost odpraviti, naj dá svinji bljuvilo, postavimo, v droben prah zmlete čmerike in bljuvne soli, vsake po 10 granov, v vodi raztopljene. Kdor bljuje (kozla), nima poželjenja do ničesa.

Gospodarske skušnje.

(Mavec ali gips na deteljših — pa tudi v hlevih in na gnojniših!) Po več deželah mavcajo ali gipsajo gnoj v hlevih in na gnojniših, in si napravljajo s tem tako močen gnoj, da pol več zdá kot negipsani. Tako ravnajo v Švajci, tako na Nemškem, tako na Angležkem. Angleži že veliko veliko let gipsajo konjski gnoj in so terdno prepričani, kako dobro mavec dé gnoju.

V naših krajih, čeravno so „Novice“ že mavcanje priporočevale, nič kaj ne slišimo ali ne vidimo tega. Deteljša